

Dobre praktyki

część 1

ZIELONE BIESZCZADY
LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA

Zdjęcia

Małgorzata Grzegorzek
Monika Góra
Jan Joniak
Agata Zahuta
z archiwum LGD

Korekta

Katarzyna Chochołek

Projekt graficzny i skład

Agata Zahuta

ZIELONE BIESZCZADY

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA

Wydano na zlecenie

Lokalna Grupa Działania „Zielone Bieszczady”

ul. Rynek 27/28

38-700 Ustrzyki Dolne

Tel: 13-471-18-20

Fax: 13-471-16-69

e-mail: lgdzielonebieszczady@wp.pl

<http://www.lgd-zielonebieszczady.pl>

Realizacja i druk

Wydawnictwo Ruthenus – Rafał Barski

ul. Łukasiewicza 49, 38-400 Krosno

www.ruthenus.pl

e-mail: ruthenus@ruthenus.pl

Tel. 13 43 651 00

ISBN 978-83-7530-324-7

Lokalna Grupa Działania „Zielone Bieszczady”

została zarejestrowana w 2008 r. – działa na obszarze 4 gmin wiejskich i 1 gminy miejsko-wiejskiej wchodzących w skład powiatów: bieszczadzkiego (3 gminy) i leskiego (2 gminy). LGD odpowiada za realizację Lokalnej Strategii Rozwoju w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Oś 4. LEADER dla obszaru gmin: Czarna, Lutowiska, Olszanica, Solina, Ustrzyki Dolne.

Obszar LSR obejmuje tereny górzyste o dużej wartości przyrodniczej, odznaczające się, na tle województwa jak i kraju, czystością środowiska oraz dużym zalesieniem terenu. Główne atrakcje turystyczne regionu to masywy górskie, walory krajobrazowe, jeziora Solińskie i Myczkowieckie o pierwszej klasie czystości wód wraz z infrastrukturą rekreacyjno-wypoczynkową oraz przede wszystkim specyficzny bieszczadzki klimat. Przyciągająca jest także tutejsza bogata kuchnia regionalna.

Osobliwość tego obszaru wynika również z niesamowitej mieszanki kulturowej i narodowościowej. Bieszczady dzięki kolejnym migracjom ludności stały się bowiem symbolem tolerancji kulturowej, znanym wszystkim Polakom. Charakterystycznymi dla terenu stały się dwie grupy etnograficzne – Bojków i Łemków, które łączyło wyznanie greckokatolickie, różniły natomiast sposoby ubierania się, budowania domów i cerkwi oraz język.

LGD stara się aby Bieszczady postrzegane były jako miejsce turystyki aktywnej i ambitnej z wykorzystaniem walorów kulturowych i naturalnych regionu, jednakże w zgodzie z naturą, w którym zrównoważony rozwój społeczny i gospodarczy oparty jest na czystym środowisku przyrodniczym, dziedzictwie historyczno-kulturowym oraz partnerskiej współpracy samorządów, przedsiębiorstw i organizacji społecznych, która umożliwi obecnym i przyszłym mieszkańcom Bieszczadów warunki do trwałego polepszania jakości życia, a odwiedzającym je turystom warunki do atrakcyjnego wypoczynku i rekreacji.

Celem niniejszej publikacji jest przedstawienie operacji zrealizowanych przez naszych wnioskodawców. Wybrane przykłady projektów dotyczą inwestycji w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną, zachowania dziedzictwa historycznego i kulturowego, działań informacyjnych i promocyjnych oraz aktywizujących społeczność lokalną, w tym imprezy o charakterze sportowym.

W 2015 roku zostanie wydana druga część publikacji.

1

1. Tytuł projektu: Budowa dwóch altanek i grillowiska oraz utworzenie strony internetowej (Zwierzyń, gm. Olszanica)

Termin realizacji: 2013

W ramach projektu wybudowano dwie altanki z grillowiskiem, parking oraz stworzono stronę www. Celem projektu było wsparcie sektora turystycznego poprzez rozwój infrastruktury turystycznej, wchodzącej w skład gospodarstwa agroturystycznego „Pegaz”, które dzięki wsparciu finansowemu mogło zrealizować wyżej wymienione cele. Dzięki altankom gospodarstwo może organizować imprezy integracyjne, mające na celu promowanie walorów turystycznych miejscowości i okolic, natomiast parking pozwolił na przyjęcie większej liczby gości z zewnątrz. Stworzenie strony internetowej pozwoliło na zaistnienie gospodarstwa w wirtualnym świecie.

1

2. Tytuł projektu: Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej poprzez wykonanie placu zabaw w miejscowości Ustjanowa Górna (gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2013 r.

Celem operacji był rozwój infrastruktury turystycznej w miejscowości Ustjanowa Górna poprzez wykonanie placu zabaw. Cel ten przyczynił się do promowania obszarów wiejskich i wpłynął na wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. Dzięki realizacji zadania powstało miejsce, którego brakowało w miejscowości i w którym mogą spotykać się rodzice wraz z pociechami, a dzieci spędzają miło czas podczas zabawy.

2

3. Tytuł projektu: Zakup 23 rowerów turystycznych (Ustjanowa Górna, gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2013 r.

Celem operacji był rozwój turystyki oraz rekreacji na obszarze objętym LRS poprzez zakup 23 rowerów crossowych. Cel ten przyczynił się do promowania obszarów wiejskich i wpłynął na wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. W ramach projektu Wnioskodawca poszerzył swoją ofertę turystyczną i zakupił 23 rowery, które wypożycza turystom. Dzięki projektowi turysta posiada możliwość wypożyczenia roweru w kilku punktach rozmieszczonych na obszarze LSR, ponieważ firma nawiązała współpracę z biurami turystycznymi, punktami informacji turystycznej, właścicielami wypożyczalni sprzętu pływającego, gospodarstw agroturystycznych, pensjonatów i hoteli, do których są one dowożone specjalną przyczepką. Projekt propagował aktywną turystykę na terenie obszaru LSR, ponieważ był doskonałym uzupełnieniem dla istniejących już tras rowerowych, nordic walkingu oraz ścieżek historyczno-przyrodniczych, m.in. zrealizowanych w ramach wcześniejszych naborów ogłaszanych przez LGD np. „Żukowem do krainy Lipieckiej – utworzenie ścieżki na terenie Gminy Czarna”. Ciekawym połączeniem było utworzenie ścieżki rowerowo-wodnej pomiędzy Soliną a Polańczykiem, gdzie w wypożyczalni sprzętu pływającego umieszczone zostały rowery. Dzięki realizacji projektu powstała sieć tras, które turysta będzie mógł przebyć w dowolny sposób.

4. Tytuł projektu: Bieszczadzka Jesień Filmowa – organizacja cyklu pokazów filmowych dla społeczności gminy Ustrzyki Dolne oraz odwiedzających ją turystów

Termin realizacji: 2013-2014 r.

Projekt miał na celu umożliwienie mieszkańcom terenów wiejskich Gminy Ustrzyki Dolne uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych poprzez organizację cyklu bezpłatnych pokazów filmowych.

5

5. Tytuł projektu: „WATRA” – śpiewne promowanie Bieszczadów dzięki inwestycji w sprzęt muzyczny (Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2013 r.

Przewidziane działania w projekcie miały na celu przede wszystkim aktywne promowanie na obszarze działania LSR kultury i historii Bieszczadów, przekazywane w niecodzienny „śpiewany” sposób. Realizacja projektu przyczyniła się do stworzenia warunków dla rozwoju pasji, talentów i aktywnych postaw. Tego typu działania wpływają na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich m.in. poprzez rozwój tożsamości społeczności wiejskiej. Projekt miał również wpływ na wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru działania Lokalnej Grupy Działania „Zielone Bieszczady”, z uwagi na liczne występy kapeli „Watra” na imprezach promujących Gminę, m.in. Karpacki Jarmark Turystyczny, Święto Chleba (Dźwiniacz Dolny), Bieszczadzkie Targi Turystyczne.

6

6. Tytuł projektu: Rozwój infrastruktury turystycznej poprzez zakup sauny ogrodowej (Dźwiniacz Dolny, gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2012 r.

Projekt miał na celu poprawę jakości życia mieszkańców wsi Dźwiniacz Dolny oraz rozwój infrastruktury turystycznej w gospodarstwie agroturystycznym poprzez zakup sauny ogrodowej. Jest to pierwszy obiekt tego typu. W Dźwiniaczu jest 7 prężnie działających gospodarstw agroturystycznych, a realizacja projektu poprawiła ich wspólną ofertę turystyczną i wzrost liczby odwiedzających turystów.

Sauny ogrodowe cieszą się coraz większym zainteresowaniem wśród turystów i mieszkańców terenów wiejskich ze względu na walory zdrowotne i relaksacyjne.

6

7. Tytuł projektu: Zakup sprzętu multimedialnego do Ustrzyckiego Domu Kultury (Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2013 r.

Celem operacji było podniesienie jakości życia społeczności lokalnej na obszarze objętym LSR, poprzez organizację cyklu warsztatów pt. „Poznaj piękno Bieszczadów” oraz zakup sprzętu multimedialnego dla Ustrzyckiego Domu Kultury.

Jest on wielokrotnie wykorzystywany podczas różnego rodzaju imprez organizowanych przez Ustrzycki Dom Kultury oraz inne jednostki kulturowe. Realizacja projektu wpłynęła na jakość oraz atrakcyjność organizowanych m.in.: warsztatów tematycznych, kół zainteresowań, pokazów filmów itd.

8

8. Tytuł projektu: Odbudowa centrum rekreacji i sportów wodnych w Bóbrce – szansą na rozwój turystyki oraz rekreacji (gm. Solina)

Termin realizacji: 2011 r.

Celem projektu był zakup sprzętu pływającego i wyposażenie przystani wodnej, remont ogrodzenia i uzupełnienie ubytków w nawierzchni placu rekreacyjnego, niwelacja terenu w celu przygotowania miejsc do biwakowania i plażowania.

8

8

9

9. Tytuł projektu: Organizacja festynu „Na ludową nutę” w Jałowie oraz zakup strojów ludowych dla zespołu „Zamtynianki” (gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2011 r.

Realizacja zadania miała wpływ na promocję lokalnej twórczości poprzez wykorzystanie dziedzictwa kulturowego. W związku z tym iż zespół czynnie uczestniczy w wielu konkursach, festynach i imprezach kulturalnych, zarówno na terenie LSR jak i poza, realizacja miała również wpływ na godne reprezentowanie naszego regionu.

9

10. Tytuł projektu: Żukowem do krainy Lipeckiej – utworzenie ścieżki na terenie Gminy Czarna

Termin realizacji: 2011 r.

Celem projektu było wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego, poprawa atrakcyjności turystycznej Gmin Czarna oraz Ustrzyki Dolne poprzez stworzenie nowego wspólnego produktu turystycznego, opartego na zrównoważonym wykorzystaniu istniejących walorów przyrodniczych, geograficznych, kulturowych oraz historycznych. Operacja polegała na utworzeniu ścieżki przyrodniczo-historycznej „Żukowem do Krainy Lipeckiej”, wykorzystując do tego obiekty historyczno-kulturowe, geograficzne oraz cenne przyrodniczo obszary, które stanowią dorobek materialny i duchowy poprzednich pokoleń. Walory turystyczne tworzą atrakcję geograficzną, m.in. występujący dział wodny zlewisk Morza Czarnego i Morza Bałtyckiego. Ścieżka przebiega również przez potok Mszaniec, który wpada do zlewiska Morza Czarnego. Roślinność wschodnio-karpacka przedstawia atrakcję przyrodniczą, natomiast atrakcję historyczno-kulturową tworzą cerkwie w miejscowościach: Żłobek, Czarna, Bystre, Michniowiec; istniejący zespół kamieniarki ludowej: cmentarz w Bystrem, przydrożne kapliczki i krzyże w Bystrem, Michniowcu, stara dzwonnica przycerkiewna i miejsce po cerkwi, cmentarz

10

11

w Lipiu oraz chaty bojkowskie w Michniowcu. Na obszarze operacji istnieją również unikalne stanowiska przyrodnicze oraz idealne punkty widokowe, które prezentują niepowtarzalny krajobraz karpacki. Długość wytyczonej w ramach operacji ścieżki na terenie Gminy Czarna wynosi 25,5 km i stanowi integralną część zaprojektowanej ścieżki przyrodniczo-historycznej na terenie Gminy Ustrzyki Dolne, której długość odcinka wynosi 9 km. Wymienione ścieżki pełnią również funkcję dydaktycznego szlaku przyrodniczego i historycznego. W tym celu na placach wypoczynkowo-widokowych ustawione zostały tablice z informacją o cennych elementach przyrodniczych i historycznych, znajdujących się w sąsiedztwie.

11. Tytuł projektu: Żukowem do Krainy Lipeckiej – utworzenie ścieżki przyrodniczo-historycznej na terenie Gminy Ustrzyki Dolne

Termin realizacji: 2011 r.

Celem operacji było udostępnienie pięknych terenów przyrodniczych, podniesienie atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich oraz popularyzacja aktywnej turystyki na terenie Gminy Ustrzyki Dolne, nie tylko wśród turystów często odwiedzających Bieszczady, ale przede wszystkim wśród mieszkańców, którzy rzadko korzystają z aktywnej formy wypoczynku. Teren Gminy Ustrzyki Dolne, jak i całe Bieszczady ze swoimi wielkimi przestrzeniami i dziewiczymi terenami, stanowią idealne zaplecze dla uprawiania turystyki pieszej. Zaprojektowana ścieżka przyrodniczo-historyczna przyczyniła się do popularyzacji tego typu aktywnej turystyki, zwłaszcza że była uzupełnieniem już istniejącej infrastruktury turystycznej na tym obszarze, tj. szlaków turystycznych pieszych, rowerowych i konnych. Projekt wpłynął na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich położonych w pobliżu zaprojektowanej ścieżki, stworzył nowe możliwości dla rozwoju agroturystyki, a tym samym przyczynił się do

wzrostu dochodów lokalnej ludności. Przedsięwzięcie to wpłynęło również na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich przez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturowych mieszkańców wsi, którzy z uwagi na ułatwiony dostęp do pięknych terenów przyrodniczych w ich sąsiedztwie chętniej zaczęli korzystać z aktywnej formy wypoczynku na tym terenie. Planowana długość wytyczonych ścieżki na terenie Gminy Ustrzyki Dolne wynosiła 9 km i stanowiła integralną część zaprojektowanej ścieżki przyrodniczo-historycznej „Kraina Lipecka” na terenie Gminy Czarna. Wymienione ścieżki pełnią również funkcję dydaktycznego szlaku przyrodniczego i historycznego. W tym celu na placykach wypoczynkowo-widokowych ustawiono tablice z informacją o cennych elementach przyrodniczych i historycznych znajdujących się w sąsiedztwie.

12. Tytuł projektu: Informator turystyczny Gminy Ustrzyki Dolne (wersja angielska)

Termin realizacji: 2011 r.

Celem projektu było wydanie informatora turystycznego Gminy Ustrzyki Dolne w wersji angielskiej, którego zadaniem było wpłynięcie na wzrost liczby turystów zagranicznych odwiedzających Bieszczady. Wydany folder miał przyczynić się do rozwoju sektora turystycznego nie tylko Gminy Ustrzyki Dolne, ale całych Bieszczadów oraz promocji walorów przyrodniczych i kulturowych.

13

13. Tytuł projektu: Wspieranie integracji lokalnej społeczności poprzez remont świetlicy wiejskiej (Dźwiniacz Dolny, gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2011 r.

Celem operacji była integracja i aktywizacja społeczności lokalnej poprzez remont świetlicy wiejskiej w Dźwiniaczu Dolnym, która jest miejscem spotkań, imprez okolicznościowych, warsztatów rękodzieła i zanikających zawodów. Przy świetlicy działa również Koło gospodyń wiejskich oraz mieści się Centrum Edukacyjno-Dokumentacyjne Ekomuzeum HOŁE. Realizacja przedmiotowego zadania przyczyni się do poprawy jakości dotychczas prowadzonych działań, sprzyjających integracji społeczności lokalnej, oraz zachęci do podejmowania kolejnych.

14

14. Tytuł projektu: „Gmina Olszanica – artystycznie” (Uherce Mineralne, gm. Olszanica)

Termin realizacji: 2011 r.

Celem projektu było wyposażenie WDK w Uhercach Mineralnych w sprzęt nagłaśniający oraz opracowanie, a następnie wydanie folderu dotyczącego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz organizacja Biesiady Regionalnej. Gmina Olszanica przywiązuje dużą wagę do zachowania dziedzictwa kulturowego, które ma ogromne znaczenie zarówno w kontekście zachowania tożsamości kulturowej jej mieszkańców, jak i w kontekście rozwoju turystyki wiejskiej. Szczególnego znaczenia nabiera tu więc produkt lokalny (rozumiany jako wyrób lub usługa z którym utożsamiają się mieszkańcy regionu, wytwarzany w sposób niemasyowy i przyjazny dla środowiska z surowców lokalnie dostępnych). Na obszarze gminy zinwentaryzowano wiele produktów lokalnych z kategorii: kuchnia regionalna, rękodzieło i charakterystycznych „skarbów”. Swoistą odmianą produktu lokalnego są ludowe zespoły muzyczne. Na terenie gminy większość Kół Gospodyń tworzy zespół muzyczny, mający swój repertuar, który prezentuje podczas lokal-

15

15

15

nych czy regionalnych imprez. Od kilku lat funkcjonują również zespoły dziecięce i młodzieżowe. W związku z tym zaistniała potrzeba zapewnienia dla tych grup profesjonalnego sprzętu nagłośniającego, od którego zależy ostateczne brzmienie i właściwy odbiór występu, szczególnie istotne jest to podczas imprez plenerowych.

15. Tytuł projektu: Integracja i aktywizacja mieszkańców Powiatu Bieszczadzkiego poprzez organizację imprezy sportowo-kulturalnej w ramach operacji pn. „Bieszczady dla Wszystkich” (Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2011 r.

Celem projektu była organizacja i przeprowadzenie imprezy sportowej dla osób niepełnosprawnych w zawodach grupowych (piłka siatkowa i piłka nożna) dla przedstawicieli pięciu powiatów z Polski i Ukrainy oraz imprezy kulturalnej obejmującej wystawę prac osób niepełnosprawnych – mieszkańców Powiatu Bieszczadzkiego – o tematyce związanej z dorobkiem kultury regionalnej, dostępnej dla przedstawicieli władz samorządowych i instytucji pomocy społecznej Polski i Ukrainy a także społeczności lokalnej oraz spotkania dyskusyjnego dla przedstawicieli władz samorządowych i instytucji zajmujących się tematyką niepełnosprawności, dotyczącego rozwoju regionu, jego szans i problemów. Projekt przewidywał integrację kilku Partnerów zaproszonych do udziału w operacji pochodzących z 2 polskich i 3 zagranicznych powiatów, przy czym współpraca opierała się na wcześniejszych doświadczeniach w realizacji wielu przedsięwzięć i była wzbogacona o nowe elementy wpływające w sposób pozytywny na rozwój całego obszaru objętego działaniami LGD. W trakcie operacji wykorzystane zostały zasoby regionu zarówno techniczne, jak i środowiskowe: natura, obiekty sportowe i kulturalne oraz zasoby ludzkie w postaci wysokiego kapitału – nieodpłatnej pracy osób doświadczonych i kompetentnych do przeprowadzenia ww. działań.

16. Tytuł projektu: Podniesienie jakości życia i rozwój aktywności społeczności lokalnej poprzez organizację imprezy kulturalnej „Tworzymy w Bieszczadach – znani jesteśmy na świecie” (Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2011 r.

Celem działania była organizacja imprezy. W ramach projektu zaplanowano wiele atrakcji turystycznych promujących obszar oraz dziedzictwo kulturowe terenu LSR. W harmonogramie imprezy zaplanowano występy zespołów ludowych, folkowych, śpiewaczy ludowych z tutejszych terenów, przygotowanie stoisk z jadłem regionalnym przyrządzonym przez tutejsze Koła Gospodyń Wiejskich oraz wystawy wyrobów i dzieł rękodzielników m.in. wyroby z bibuły i wikliny. Uczestnicy mieli możliwość podglądnięcia pracy twórczej rękodzielników oraz spróbowania i podpytania o przepisy wystawionych potraw. Działania te umożliwiły promocję produktów lokalnych i dziedzictwa kulturowego LSR. Zwieńczeniem imprezy kulturalnej „Tworzymy w Bieszczadach – znani jesteśmy na świecie” był występ trzech zespołów wywodzących się z terenu bieszczadzkiego, które w swojej twórczości i tekstach nawiązują do kultury oraz tematyki obszarów z których pochodzą, a więc Bieszczadów.

17. Tytuł projektu: Święto chleba – od ziarenka do bochenka (Dźwiniacz Dolny, gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2011 r.

Głównym celem operacji było propagowanie i ocalenie dziedzictwa kulturowego oraz edukacja poprzez zorganizowanie imprezy „Święto chleba – od ziarenka do bochenka”. Celem szczegółowym była promocja całego terenu działania LGD „Zielone Bieszczady” oraz Podkarpacia, prezentacja i promocja produktów lokalnych, rękodzieła ludowego,

przetwórstwa i drobnej wytwórczości, a także zaangażowanie jak największej liczby partnerów z lokalnej społeczności do wspólnych działań. Realizując wyżej wymienione cele została podniesiona świadomość społeczności lokalnej, poprzez element edukacyjny jakim był kilkakrotny pokaz tradycyjnego wypieku chleba. Ponadto rozwijano aktywność społeczności lokalnej poprzez kultywowanie miejscowych tradycji, zawodów i rzemiosła.

18

18

18. Tytuł projektu: 60 lat Klubu Sportowego Bieszczady (Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2012 r.

Celem projektu było podniesienie jakości życia mieszkańców, aktywizowanie społeczności lokalnej terenu LGD „Zielone Bieszczady” poprzez umożliwienie mieszkańcom uczestnictwa w wydarzeniach o charakterze sportowym. Planowane wydarzenie organizowane było nieodpłatnie dla społeczności lokalnej, obecnych i byłych przedstawicieli środowiska piłkarskiego związanych z Klubem Sportowym Bieszczady od roku 1952, czyli od momentu jego utworzenia, oraz turystów wypoczywających w tym okresie w Bieszczadach. Zaplanowanych było wiele atrakcji dla potencjalnej publiczności. Goście mieli możliwość oglądnięcia turnieju najmłodszych talentów (klasy I-VI), z okolicznych miejscowości (Lesko, Sanok, Przemyśl), który został rozegrany na Stadionie Miejskim w pierwszym dniu oraz turnieju z udziałem byłych piłkarzy ustrzyckiego klubu i zaproszonych drużyn z Podkarpacia, a także jednej z poza regionu, w drugim finałowym dniu przedsięwzięcia. Można było porozmawiać z byłymi „Gwiazdami” ustrzyckiej piłki, a spotkanie z nimi było dla mieszkańców, w szczególności młodzieży, normalną lekcją historii. Dodatkowym elementem atrakcji był wydzielony punkt gastronomiczny, w którym nieodpłatnie przygotowano poczęstunek dla wszystkich uczestników oraz stół szwedzki. Całość imprezy umiłał występ znanego na bieszczadzkiem rynku zespołu Rande-Vouz. Na koniec imprezy odbyła się zabawa taneczna.

19

19. Tytuł projektu: Organizacja festynu „Na ludową nutę” w Jałowie (gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2012 r.

Celem operacji jest integracja i aktywizacja społeczności lokalnej poprzez organizację festynu „Na ludową nutę” w Jałowie. Jej finalizacja wpłynie na realizację celów zawartych w LSR poprzez zwiększenie poziomu integracji społecznej, rozwój lokalnej aktywności oraz promocję lokalnej twórczości ludowej. Cel ten przyczyni się do promowania obszarów wiejskich i wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej miejscowości, jak również zagwarantuje zachowanie dziedzictwa kulturowego.

20. Tytuł projektu: Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Wojtkowa (gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2012 r.

Celem projektu było pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego oraz intensyfikacja rozwoju tożsamości społecznej poprzez remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Wojtkowa. Zakres operacji obejmował wymianę starej stolarki okiennej i drzwiowej oraz remont schodów zewnętrznych. Niniejszy remont miał na celu zabezpieczenie pomieszczeń świetlicy przed nadmiernymi stratami ciepła, a co za tym idzie polepszenie komfortu cieplnego osób korzystających ze świetlicy. Ponadto wymiana stolarki miała uchronić wnętrza pomieszczeń, w tym publicznej biblioteki, przed ich zalewaniem przez wody opadowe. Remont schodów poprawił bezpieczeństwo użytkowników świetlicy. Świetlica we wspomnianej miejscowości stanowi ośrodek życia kulturalnego i społecznego. Mieści się w niej biblioteka publiczna. Remont świetlicy przyczynił się do podniesienia standardu życia mieszkańców wsi oraz poprawy funkcjonowania mechanizmów promocji tradycji i kultury ludowej, lokalnych potraw i obyczajów. Realizacja operacji znacznie wpłynęła na poprawę estetyki wsi oraz wzrost atrakcyjności turystycznej.

20

21

21

21. Tytuł projektu: Remont i konserwacja ścieżki ekomuzeum Trzy Kultury w Lutowiskach

Termin realizacji: 2012 r.

Ścieżka przyrodniczo-historyczna ekomuzeum Trzy Kultury powstała w roku 2005 z inicjatywy mieszkańców Lutowisk, przy wsparciu lokalnych przedsiębiorców i instytucji publicznych. Ścieżka przebiega przez wieś Lutowiska i wokół niej (łącznie 13 km), a na jej trasie zlokalizowane są wszystkie historyczne, kulturowe i przyrodnicze atrakcje Lutowisk. Na skutek upływu czasu oraz zniszczeń dokonanych przez wandalów, oznaczenia trasy oraz część infrastruktury towarzyszącej (tablice, ławki, dyłowanki) zostały zniszczone. Projekt zakładał konserwację istniejącej infrastruktury oraz odtworzenie elementów zniszczonych tak, by mieszkańcy i turyści odwiedzający miejscowość mogli ją bezpiecznie przemierzać, a wieś zyskała na swej atrakcyjności.

22

22. Tytuł projektu: Otwarte Mistrzostwa Podkarpacia w Narciarstwie Alpejskim (Brzegi Dolne, gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2012 r.

Celem projektu było zorganizowanie i przeprowadzenie Otwartych Mistrzostw Podkarpacia w Narciarstwie Alpejskim, które odbyło się w dniach 16-18 marca 2012 r. na trasie zjazdowej „Laworta” w Brzegach Dolnych. Podczas imprezy udział w zawodach wzięło ok. 120 zawodników. Otwarte Mistrzostwa Podkarpacia w Narciarstwie Alpejskim są zawodami sportowymi o zasięgu ogólnopolskim oraz międzynarodowym. Organizując zawody stworzono możliwości współzawodnictwa sportowego znacznie szerszej grupie młodzieży z naszego regionu. Osiągnięto wysokie efekty szkoleniowe i sportowe, a także wypromowano sport i turystykę wśród dzieci i młodzieży z naszego regionu. Realizacja wspomnianych zawodów narciarskich była doskonałą okazją do zrealizowania celów głównych projektu.

22

23

23. Tytuł projektu: Zakup wyposażenia do świetlicy wiejskiej w Uhercach Mineralnych oraz organizacja festynu rodzinnego w miejscowości Uherce Mineralne (gm. Olszanica)

Termin realizacji: 2012 r.

Celem projektu było umożliwienie uczestnictwa mieszkańców miejscowości Uherce Mineralne w wydarzeniach kulturalnych poprzez wyposażenie świetlicy oraz organizację festynu rodzinnego. W ramach planowanej operacji zostało zakupione wyposażenie do istniejącej świetlicy wiejskiej. W Uhercach Mineralnych działa bardzo prężnie Koło Gospodyń Wiejskich, które swą siedzibę ma właśnie w świetlicy. W tym miejscu skupia się życie kulturalne miejscowości, dlatego istotną sprawą było doposażenie obiektu w niezbędne wyposażenie. Ponadto w ramach projektu został zorganizowany piknik rodzinny pn. „poznajmy swoją historię”. Impreza zorganizowana została dla wszystkich mieszkańców Gminy. Na pikniku został przeprowadzony konkurs z wiedzy o Gminie Olszanica, jej historii oraz tradycji. Ponadto został zorganizowany konkurs sportowy, który wyłonił najsprawniejszego mieszkańca. Na imprezę zaproszeni zostali lokalni artyści, którzy poprzez swoją twórczość przedstawili dzieje regionu. Planowana inwestycja miała na celu integrację społeczeństwa oraz jego aktywizację.

23

23

24

24. Tytuł projektu: Jaskinia w Rosolinie – utworzenie ścieżki przyrodniczo-historycznej na terenie Gminy Czarna

Termin realizacji: 2012 r.

Celem operacji było udostępnienie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej mieszkańcom, którzy rzadko korzystają z aktywnej formy wypoczynku oraz turystom często odwiedzających Bieszczady. Utworzono ścieżkę przyrodniczo-historyczną na terenie Gminy Czarna o długości 9,3 km. Realizacja w/w celu wpłynęła na zwiększenie lokalnej atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Gminy. Gmina Czarna leży w południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego, czyli w jednym z najbardziej atrakcyjnych pod względem krajobrazowym, turystycznym i przyrodniczym rejonów kraju. Pasma górskie stwarzają znakomite warunki do uprawiania turystyki pieszej, konnej, rowerowej, zimą narciarskiej. Czyste wody Sanu i potoków górskich umożliwiają wędkowanie. W oparciu o atrakcje turystyczne jest możliwość rozwoju agroturystyki. Głównym problemem jest niewykorzystany i niewypromowany potencjał turystyczny w postaci bogatego środowiska przyrodniczego i geograficznego oraz dziedzictwa kulturowego i historycznego, który może być elementem stymulującym intensyfikację ruchu turystycznego oraz pozytywnie wpływać na poprawę atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszaru. Realizacja zadania w ramach projektu: Utworzenie ścieżki przyrodniczo-historycznej oraz wydanie folderu informacyjno-promocyjnego stworzyły warunki do rozwoju społeczno-ekonomicznego oraz promocji obszaru LGD.

24

25

25

25. Tytuł projektu: Święto chleba – od ziarenka do bochenka (Dźwiniacz Dolny gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2012 r.

Projekt oparty był na lokalnym dziedzictwie kulturowym i polegał na organizacji imprezy pt. „Święto chleba – od ziarenka do bochenka”. Nawiązując do tradycji domowego wypieku chleba w piecu chlebowym, gospodarz gospodarstwa agroturystycznego „U Flika” w Dźwiniaczu Dolnym wspólnie z Ustrzyckim Stowarzyszeniem Turystycznym – Bieszczady z siedzibą w Ustrzykach Dolnych, Stowarzyszeniem Agroturystycznym Galicyjskie Gospodarstwa Gościnne – Bieszczady z siedzibą w Lesku oraz Ustrzyckim Domem Kultury organizuje od 2002 r., zawsze w miesiącu sierpniu, „Święto chleba – od ziarenka do bochenka”. Jest to jedyna taka impreza w województwie podkarpackim, gdzie w sposób tradycyjny, według dawnej receptury, na liściach chrzanu i kapusty piecze się chleb w specjalnie zbudowanym do tego celu piecu opalonym drewnem, stojącym na podwórzu gospodarstwa. Uczestnicy podczas festynu mają możliwość oglądania na żywo 4-krotnego mieszania ciasta w dzieży, formowania bochenków, rośnięcia ciasta oraz wsadzania chleba do pieca chlebowego. Wcześniej na imprezę upieczonych zostało około 120 bochenków chleba, razem z dniem imprezy zostało upieczonych około 300 bochenków. Uczestnicy, w liczbie około 2000 osób, częstowani byli upieczonym chlebem, pokrojonym w kromki, posmarowanym smalcem, masłem z dodatkiem ogórka kwaszonego. Całej imprezie towarzyszyły występy zespołów tanecznych i kapel nie tylko polskich. Ustawiono również stragany bieszczadzkich rękodzielników, którzy na żywo pracowali przy kole garncarskim, wyplatali wiklinę, malowali i rzeźbili.

25

25

26. Tytuł projektu: Zakup trybun boiskowych – zagospodarowanie publicznej przestrzeni rekreacyjnej pełniącej funkcje sportowe i społeczno-kulturalne (Czarna Góra, gm. Czarna)

Termin realizacji: 2013 r.

Celem operacji było polepszanie stanu lokalnej przestrzeni rekreacyjnej poprzez zakup trybun boiskowych na potrzeby organizowanych przez Gminę Czarna imprez społeczno-kulturalnych i sportowych. Realizacja w/w celu wpłynęła na atrakcyjność turystyczną i inwestycyjną Gminy, poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez stworzenie mieszkańcom i turystom odwiedzających Bieszczady optymalnych warunków dla spotkań, wydarzeń sportowych

26

i społeczno-kulturalnych w celu kultywowania miejscowych tradycji. Stadion sportowy w Gminie Czarna, o wym. 100x50 m, położony jest we wschodniej części gminy, w samym centrum Czarnej Górnej. Otoczony jest w odległości ok. 1 km łąkami oraz lasami, co pozwala uważać, że leży w najbardziej atrakcyjnym pod względem krajobrazowym, turystycznym i przyrodniczym obszarze gminy. Na stadionie organizuje się rocznie ok. 20 imprez sportowych o charakterze gminnym, powiatowym, wojewódzkim w dyscyplinach: LA, piłka nożna, plażowa, siatkowa, uni-hokej, widowiskowe zawody strażackie oraz 4 imprezy o charakterze społeczno-kulturalnym. W ramach wydarzeń kultywujących miejscowe tradycje wystawiane są przez mieszkańców oraz lokalnych twórców folklorystyczne rękodzieła artystyczne, prezentowane są również przedmioty muzealne związane z historią naszego terenu, przyrządzane jest regionalne jedło przeznaczone do degustacji. Imprezom towarzyszy muzyka folklorystyczna wykonywana przez miejscowe zespoły związane z kulturą łemkowską i bojkowską. Tak przedstawiona kultura regionalna, charakterystyczna dla społeczności zamieszkujących tejsze tereny, cieszy się szerokim zainteresowaniem zarówno wśród mieszkańców, jak i osób odwiedzających Bieszczady. Głównym problemem uzasadniającym potrzebę realizacji projektu był brak zaplecza umożliwiającego przeprowadzenie przez Gminę Czarna w sposób rzetelny spotkań, imprez, wydarzeń o charakterze sportowym jak i społeczno-kulturalnym z udziałem społeczności lokalnej, przyjezdnych turystów i uczestników z terenu całego kraju i z zagranicy co odgrywa istotną rolę w budowaniu wizerunku gminy.

26

27

27. Tytuł projektu: Modernizacja płyty boiska sportowego w miejscowości Stefkowa wraz z organizacją festynu rodzinnego (gm. Olszanica)

Termin realizacji: 2013 r.

W ramach planowanej operacji został zmodernizowany plac rekreacyjny (boisko sportowe) w miejscowości Stefkowa. W ramach prac została wykonana niwelacja terenu – 8 250 m²; roboty ziemne – 800 m³; wykonano trawnik na płycie boiska – 6 500 m². Zmodernizowany plac rekreacyjny jest miejscem spotkań młodzieży z miejscowości Stefkowa. Poza boiskiem sportowym na tym placu znajduje się wiata grillowa oraz miejsce na ognisko. Pełni funkcję kulturalno-społeczną, gdzie lokalna społeczność, oprócz rozgrywek sportowych, organizuje liczne imprezy kultywując tradycje regionalne. W realizację projektu zaangażowane zostały zarówno Koła Gospodyń Wiejskich, jak również Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Stefkowa. W ramach projektu została zorganizowana impreza sportowa. Rozegrano mecz towarzyski pomiędzy klubami sportowymi z Gminy Olszanica a zaproszonymi klubami z obszaru LSR. Ponadto został rozegrany turniej piłki siatkowej. Mógł w nim wziąć udział każdy uczestnik pikniku sportowego. Na imprezie zostały zorganizowane liczne zawody dla najmłodszych uczestników. Impreza miała charakter pikniku rodzinnego. Panie z Koła Gospodyń Wiejskich w Stefkowej przygotowały jadło lokalne oraz grochówkę. Impreza miała na celu umocnienie więzi w społeczności lokalnej, kultywowanie tradycji oraz promocję obszaru LSR.

27

27

**28. Tytuł projektu: „Źródełko św. Michała”
– utworzenie ścieżki edukacyjnej na terenie
Gminy Czarna oraz wydanie folderu
informacyjno-promocyjnego (Czarna Górna,
gm. Czarna)**

Termin realizacji: 2013 r.

Celem operacji było udostępnienie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej mieszkańcom, którzy rzadko korzystają z aktywnej formy wypoczynku oraz turystom często odwiedzających Bieszczady poprzez utworzenie ścieżki edukacyjnej prowadzącej do źródeł wody mineralnej na terenie Gminy Czarna o długości 2,7 km po trasie: Czarna Centrum – Kopalnia Ropy w Czarnej – źródło. Oznakowana jest czarnym paskiem na białym kwadracie. Ścieżka obejmuje Centrum Czarnej, po drodze utwardzonej w kierunku Ustrzyk Górnych, obejmuje zabudowania wsi Czarna, kopalnię ropy naftowej, doprowadza do źródła wody mineralnej o właściwościach leczniczych (0,15% wodą wodorowęglanowo-sodową, fluorkową, siarczaną). W zakres projektu wchodziło również urządzenie źródła wody mineralnej, które obejmowało: niwelację terenu, wykonanie chodnika z płytek betonowych, obudowę studni kamieniem rzeczonym, wykonanie pokrywy studzienki, kładki z desek, ławki. Wydany został również folder informacyjno-promocyjny, który został rozpowszechniony na całym obszarze LGD. W folderze znalazła się m.in. krótka informacja o gminie Czarna, mapka ścieżki, część opisowa, z jakich środków jest współfinansowana oraz informacja nt. obszaru działania LGD. Realizacja w/w celu wpłynęła na zwiększenie lokalnej atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej Gminy.

29. Tytuł projektu: Przebudowa świetlicy wiejskiej w Polanie (I etap) i remont świetlicy wiejskiej w Michniowcu (gm. Czarna)

Termin realizacji: 2011 r.

Celem projektu było stworzenie lepszych warunków do rozwoju społeczno-kulturalnego mieszkańców oraz poprawa wizerunku wsi poprzez przebudowę i remont świetlic wiejskich w Polanie i Michniowcu. Przeprowadzenie prac modernizacyjno-remontowych miało na celu stworzenie obiektu pełniącego funkcję publiczną, społeczno-kulturalną dla lokalnej społeczności oraz innych grup społecznych, stworzenie miejsca dla funkcjonowania zdarzeń kulturalnych, do kultywowania lokalnych tradycji. Przeprowadzone prace pozwolą zarówno uzyskać efekt trwałości, stworzą możliwości zaistnienia nowych form kultury powszechnej, jak też bezpośrednio wpłyną na procesy utrwalania zdarzeń kultury ludowej oraz stworzą warunki sprzyjające integracji i aktywności społecznej.

Projekt w sposób bezpośredni opierał się na wykorzystaniu czynnika ludzkiego czyli wspomnień osób starszych przekazywanych młodemu pokoleniu (gdzie świetlica wiejska jest niejednokrotnie miejscem umożliwiającym wymianę doświadczeń oraz integrację pokoleń z całym zapleczem wartości odnajdywanej w przekazywaniu tradycji), oraz wsparcia ze strony znawców i miłośników tutejszych terenów dla których świetlica jest miejscem wielorakich prelekcji i spotkań społecznych. Lokalne zasoby w postaci pracy ludzkiej w sposób oczywisty wykorzystane zostały również w trakcie samego procesu wykonania zadania (praca ludzi/firm z tutejszych terenów), co w sposób pozytywny wpłynęło na wzmocnienie potencjału rozwijających się podmiotów gospodarczych. Ogólnie ujmując cele operacji, które osiągnięte zostały za pomocą realizacji określonych działań, zgodne są z celami zawartymi w LSR i w sposób znaczący wykorzystują określone w analizie SWOT obszary mocne strony z uwzględnieniem wspomnianych powyżej zasobów lokalnych.

30. Tytuł projektu: Remont i doposażenie Gminnego Ośrodka Kultury w Lutowiskach

Termin realizacji: 2011 r.

Celem projektu było podniesienie standardu świadczonych usług kulturalnych przez Gminny Ośrodek Kultury w Lutowiskach poprzez remont budynku i zakup wyposażenia. Przedmiotem inwestycji była przebudowa i wyposażenie istniejącego budynku Gminnego Ośrodka w Lutowiskach. Budynek był użytkowany, pełnił funkcję kulturalno-oświatową związaną z życiem mieszkańców gminy Lutowiska. Powierzchnia zabudowy istniejącego budynku wynosi 256,60 m², powierzchnia użytkowa 216,11 m². Budynek był wyposażony w instalacje wewnętrzne: wodno-kanalizacyjną, centralnego ogrzewania z kotłownią zlokalizowaną w budynku oraz elektryczną i odgromową. Wewnętrzny układ pomieszczeń jest dwutraktowy, we frontowej części znajdują się dwa pomieszczenia pełniące funkcje sal wielofunkcyjnych, w pozostałych pomieszczeniach zlokalizowane są: kotłownia, pomieszczenia pomocnicze, socjalne itd. Przebudowa nie zmieniała zagospodarowania terenu i zasadniczego przeznaczenia budynku, wprowadzane zmiany dotyczyły przebudowy sali głównej, wykonania strefy wejściowej z garderobą i węzłami sanitarnymi, przebudowy i wyposażenia części socjalno-gastronomicznej oraz wymiany części stolarki zewnętrznej okiennej i drzwiowej. Z uwagi na sposób użytkowania budynku, wykonano dwa rodzaje stref: strefa przeznaczona dla gości i użytkowników budynku oraz część techniczna przeznaczona dla obsługi oraz pracowników. Dodatkowo dokonany został zakup wyposażenia techniczno-muzycznego (instrumenty, mikrofony, sprzęt do realizacji dźwięku).

31

31. Tytuł projektu: „Podniesienie standardu istniejącego budynku świetlicy wiejskiej w Rudence poprzez rozbudowę, przebudowę i nadbudowę” (gm. Olszanica)

Termin realizacji: 2011 r.

W ramach planowanej operacji została wykonana przebudowa, rozbudowa oraz nadbudowa budynku świetlicy wiejskiej w Rudence. Budynek został zmodernizowany oraz przystosowany do pełnienia funkcji społeczno-kulturalnej. Dzięki wykonaniu inwestycji uległo zmianie zagospodarowanie przestrzenne miejscowości Rudenka. Wykonanie elewacji zewnętrznej zmieniło estetykę budynku.

W miejscowości Rudenka prężnie działa Koło Gospodyń Wiejskich, które w nowo zmodernizowanej świetlicy ma swoją siedzibę. Ponadto przy świetlicy znajduje się stadion, na którym okoliczna młodzież rozgrywa mecze. Świetlica wiejska stanowi zaplecze dla organizowanych rozgrywek. Wykonanie zadanie było ważnym elementem rozwoju miejscowości Rudenka.

31

32. Tytuł projektu: Rozbudowa z przebudową świetlicy wiejskiej w Bóbrce (etap II) (gm. Solina)

Termin realizacji: 2011 r.

W ramach planowanej inwestycji została rozbudowana oraz przebudowana świetlica wiejska w Bóbrce. W szczególności zostały wykonane prace instalacyjne, wykończeniowe i roboty drogowe. Swoją siedzibę w świetlicy mają biblioteka oraz Koło Gospodyń Wiejskich. Jest to miejsce spotkań mieszkańców wsi, gdzie integrujące się społeczeństwo zradza pomysły imprez promujących wieś i bieszczadzki region.

33

33. Tytuł projektu: „Remont świetlic wiejskich w miejscowościach Łobozew Górny, Dźwiniacz Dolny i Jałowe” (gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2011 r.

Podstawowym celem operacji było pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego oraz intensyfikacja rozwoju tożsamości społecznej poprzez renowację świetlic w miejscowościach Łobozew, Dźwiniacz Dolny i Jałowe. Świetlice we wspomnianych miejscowościach stanowią ośrodki życia kulturalnego i społecznego. Remont świetlic przyczynił się do podniesienia standardu życia mieszkańców wsi oraz poprawy funkcjonowania mechanizmów promocji tradycji i kultury ludowej. Przyczyniło się to do promocji lokalnych, specyficznych potraw, legend, obyczajów i gwary. Realizacja operacji znacznie wpłynęła na poprawę estetyki wsi oraz wzrost atrakcyjności turystycznej.

34

34. Tytuł projektu: Dopuszczenie Gminnego Domu Kultury w Czarnej w namioty plenerowe i komplety bawarskie – jako forma sprawnej organizacji imprez plenerowych (Czarna Górna, gm. Czarna)

Termin realizacji: 2013 r.

Celem projektu było podniesienie standardu świadczonych usług społeczno-kulturalnych przez Gminny Dom Kultury poprzez zakup wyposażenia technicznego celem organizacji zdarzeń, imprez społeczno-kulturalnych na terenie gminy Czarna. Zadanie obejmowało zakup wyposażenia: namiot handlowo-cateringowy, namioty handlowe ekspresowe, komplety bawarskie, w skład których wchodziły stoły i dwie ławki. Realizacja zadania przyczyniła się do rozwoju amatorskiej działalności artystycznej i kulturalnej, a także pozwoliła wzmocnić i wypromować postawy twórcze wśród mieszkańców, a tym samym spełniając ich ambicje i aspiracje w dziedzinie kultury i sztuki.

34

35. Tytuł projektu: „Zakup wyposażenia do świetlic wiejskich na terenie Gminy Olszanica” (Paszowa, Rudenka, Olszanica, Wańkowa, Zwierzyń, Orelec, Stefkowa, gm. Olszanica)

Termin realizacji: 2014 r.

W ramach projektu zakupiono wyposażenie do następujących świetlic wiejskich z terenu Gminy Olszanica: Paszowa, Rudenka, Olszanica, Wańkowa, Zwierzyń, Orelec, Stefkowa. W tych miejscowościach działają prężnie Koła Gospodyń Wiejskich. W skali roku organizowane są różne imprezy i festyny, które mają jeden zasadniczy cel – integrację społeczności lokalnej. Koła Gospodyń Wiejskich stanowią motor napędowy do kultywowania tradycji i produktu lokalnego. Projekt miał na celu doposażenie warsztatu ich pracy. Organizacja biesiad regionalnych, pikników rodzinnych oraz innych imprez integruje społeczność lokalną. Zapobiega tworzeniu na terenach wiejskich sypialni miejskich. Dlatego zakres projektu w pełni wpisywał się w cele LSR.

36. Tytuł projektu: Zakup estrady mobilnej do świetlicy wiejskiej w Polańczyku (gm. Solina)

Termin realizacji: 2014 r.

Projekt został realizowany w miejscowości Polańczyk, jednakże zasięg oddziaływania operacji jest o wiele szerszy. Z zakupionej estrady korzyści będą mieli mieszkańcy całej gminy oraz turyści i wczasowicze z Polski, gdyż Polańczyk to jedna z najatrakcyjniejszych miejscowości turystycznych nad Jeziorem Solińskimi w Bieszczadach. Szereg imprez kulturalnych jest prowadzony właśnie w Polańczyku, gdyż to centrum Gminy Solina a zarazem kurort uzdrowskiowy z wyśmienicie rozwiniętą bazą turystyczną. Ponadto we wszystkich miejscowościach Gminy Solina nasz Ośrodek Kultury Sportu i Turystyki w Polańczyku planuje zorganizować imprezy z użyciem powyższej estrady i prężnego Koła Gospodyń Wiejskich z Polańczyka.

37. Tytuł projektu: Remont połączone z modernizacją i wyposażenie bazy noclegowej w Rudence (gm. Olszanica)

Termin realizacji: 2013 r.

Celem operacji był rozwój infrastruktury turystycznej Stowarzyszenia „Na Rzecz Rozwoju Szkoły w Rudence”. Cel ten przyczynił się do promowania obszarów wiejskich i wpłynął na wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. Powołanie w 2003 r. Stowarzyszenia „Na rzecz Rozwoju Szkoły w Rudence” przyczyniło się do ocalenia od likwidacji szkoły w Rudence. Trzyletnia działalność Stowarzyszenia pozwoliła na podejmowanie działań dla rozwoju szkoły i wsi oraz integracji jej mieszkańców, a także podtrzymania lokalnej tradycji. Stowarzyszenie było organizatorem imprez międzypokoleniowych organizowanych w szkole, świetlicy wiejskiej oraz kościele. Działania zainicjowane przez Stowarzyszenie przyczyniły się do ożywienia życia kulturalnego mieszkańców wioski.

Ich otwartość i chęć współpracy przy podejmowanych już przez Stowarzyszenie akcjach była wykorzystana w realizacji niniejszego projektu. Dzięki tym działaniom szkoła stała się głównym centrum kulturalnym Rudenki, otwartym dla wszystkich ludzi. Stowarzyszenie prowadzi obecnie niepubliczną szkołę podstawową (klasy I-II) oraz punkt przedszkolny we współpracy z Fundacją Ekologiczną Wychowanie i Sztuka „Elementarz” w Katowicach. Od 9 lat prowadzona jest także baza noclegowa dla dzieci i młodzieży z terenu całej Polski. W siedzibie Stowarzyszenia (użyczonym przez Gminę Olszanica) organizowane są kolonie letnie, zimowe oraz obozy sportowe, przyrodnicze i językowe. Obiekt jest częściowo umeblowany, posiada bogato wyposażoną kuchnię i plac rekreacyjno-sportowy oraz plac zabaw. Wymagania w zakresie standardu usług turystycznych stale rosną, co wymaga znacznych nakładów finansowych. W ramach projektu przekształcono 3 pomieszczenia na pokoje (zakupiono łóżka i szafki nocne, pomalowano ściany, wymieniono starą drewnianą podłogę na płytki) oraz wykonano prace remontowo-budowlane (3 łazienki).

38

38. Tytuł projektu: Doposażenie wypożyczalni sprzętu wodnego w Olchowcu poprzez zakup pięciu rowerków wodnych oraz jednego żagla (gm. Czarna)

Termin realizacji: 2013 r.

Celem operacji był rozwój turystyki i rekreacji na obszarze objętym LSR poprzez zakup pięciu rowerków wodnych oraz jednego żagla do wypożyczalni sprzętu pływającego w Olchowcu. Cel ten przyczynił się do promowania obszarów wiejskich i wpłynął na wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. Planowana operacja polegająca na zakupie sprzętu pływającego, wpłynęła na zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości i rozszerzenie oferty gospodarstw agroturystycznych. Dzięki realizacji zadania firma stała się wizytówką miejscowości, a zakupienie nowych rowerków wodnych oraz żagla bardzo wzmocniło i uatrakcyjniło ofertę aktywnego wypoczynku nad wodami Zalewu Solińskiego.

38

39. Tytuł projektu: Budowa altany z grillowiskiem (Wańkowa, gm. Olszanica)

Termin realizacji: 2013 r.

Operacja miała na celu poprawę życia mieszkańców wsi Wańkowa oraz rozwój infrastruktury turystycznej w gospodarstwie agroturystycznym poprzez budowę altany z grillowiskiem. W miejscowości Wańkowa nie funkcjonują obecnie gospodarstwa agroturystyczne, tak więc budowa altany poprawi ofertę turystyczną miejscowości, a co za tym idzie wzrost liczby turystów odwiedzających Wańkową. Spowoduje on wzrost dochodów mieszkańców i dalszy rozwój infrastruktury. Wybudowana altana została zlokalizowana na terenie gospodarstwa agroturystycznego i służy zarówno turystom wypoczywającym w gospodarstwie, jak również Kołom Gospodyń Wiejskich z Wańkowej i Ropienki.

40. Tytuł projektu: Zakup czterech rowerków wodnych do wypożyczalni sprzętu wodnego (Ustjanowa Górna, gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2014 r.

Celem projektu był rozwój turystyki i rekreacji na obszarze objętym LSR poprzez zakup czterech rowerków wodnych do wypożyczalni sprzętu pływającego. Cel ten przyczynił się do promowania obszarów wiejskich, przez co wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. Planowana operacja polegała na zakupie sprzętu pływającego (czterech rowerków wodnych) i wpłynęła na zwiększenie atrakcyjności turystycznej miejscowości i rozszerzenie oferty gospodarstw agroturystycznych. W celu wyróżnienia działalności na tle konkurencji firma postawiła na sprzęt oryginalny, rzadko dotychczas spotykany na polskich akwenach (rowery wodne o kształcie samochodu

40

41

potocznie zwanego garbusem), który zaowocuje dużym zainteresowaniem klientów (turystów). Zakupienie nowych rowerków wodnych bardzo wzmocniło i uatrakcyjniło ofertę aktywnego wypoczynku nad wodami Zalewu Solińskiego.

41. Tytuł projektu: Zakup sprzętu sportowo-rekreacyjnego (Ustjanowa Górna, gm. Ustrzyki Dolne)

Termin realizacji: 2014 r.

Celem operacji był rozwój turystyki i rekreacji na obszarze objętym LSR poprzez zakup sprzętu sportowo-rekreacyjnego i wyposażenia, tj. kijków do nordic walkingu, rakiet śnieżnych, nart biegowych z wiązaniami, butów do nart biegowych i kijków, rowerów górskich, także dla dzieci i młodzieży. Przedsiębiorca rozszerzył przedmiot działalności, obiekty noclegowo-turystyczne i miejsca krótkotrwałego zakwaterowania o pozostałą działalność rozrywkową i rekreacyjną. Zakup sprzętu podniósł atrakcyjność obiektu, promuje teren wiejski, a z uwagi na to, iż w odległości 100 m od miejsca realizacji jest urządzona trasa narciarstwa biegowego na „Stoku Żukowa”, spełniająca wszelkie normy do czynnego uprawiania biegów narciarskich w sezonie zimowym, w letnim przystosowuje się ją do uprawiania dyscypliny nordic walking i kolarstwa górskiego. Beneficjent stworzył nową ofertę na rynku łączącą wypoczynek ze sportem. Mocną stroną przedsięwzięcia było to, że realizacja celu z wykorzystaniem zasobów natury wpłynęła na wzrost atrakcyjności turystycznej obszaru LGD. Samo przedsięwzięcie zaowocowało rozszerzeniem oferty, ponieważ oprócz noclegu jest możliwość skorzystania z aktywnych form wypoczynku. Jest to atrakcyjna oferta, ponieważ pozytywnie wpływa na poprawę jakości życia i zdrowia.

Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie.
Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach działania 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju
w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013